

Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaava

Kaavoitustoimikunta 22.01.2025 § 4

Valmistelija: tekninen johtaja

Sonkajärven kunnanvaltuusto on 5.2.2024 § 10 hyväksynyt kaavoitus- ja yhteistyösopimuksen Ilmatar Sonkajärvi Oy:n kanssa tuuli- ja aurinkovoimarakentamista ohjaavan osayleiskaavan laatimisesta Huttusenlehdon alueelle. Osayleiskaava on edennyt osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheeseen (OAS). Kaavakonsulttina hankkeessa toimii FCG Rakennettu Ympäristö Oy.

Suunnittelualue sijaitsee Niinimäen ja Jyrkän alueella Haapajärven ja Kiltuanjärven eteläpuolella. Suunnittelualueelta on noin 12 km matka Sonkajärven taajamaan. Suunnittelualue jakautuu kolmeen osaan, joista kaksi pienempää muodostavat aurinkovoimalle suunniteltavan alueen ja suurin tuulivoimalle suunniteltavan alueen. Suunnittelualueen yhteispinta-ala on noin 4 763 hehtaaria.

Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jonka perusteella voidaan myöntää rakennusluvut tuulivoimaloiden rakentamiselle (alueidenkäyttölaki 77 a §). Huttusenlehdon alueelle suunnitellaan enimmillään 20 tuulivoimalan rakentamista. Voimaloiden määrä tarkentuu kaavaprosessin aikana. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä ja yksikköteho 7-10 MW. Voimalasijoittelu ja huoltotielinjaukset tarkentuvat hankesuunnittelun ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn aikana.

Osayleiskaavoituksen rinnalla on samanaikaisesti meneillään Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-menettely), jossa yhdysviranomaisena toimii Pohjois-Savon ELY-keskus. YVA-menettelyn yhteydessä tutkitaan hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia. YVA-menettelyssä laadittuja selvityksiä ja arvioinnin tuloksia hyödynnetään osayleiskaavoituksessa, jossa ratkaistaan hankkeen toteutuminen. Osayleiskaavassa määritellään muun muassa voimaloille sallittavat sijoituspaikat, enimmäismäärät ja korkeudet. Kaavassa voidaan antaa myös määräyksiä haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on muun muassa kuvattu kaavaprosessin aikataulu, osalliset, vuorovaikutuksen tapa ja suunnittelualue. Vaikutusten arvioinnin osalta viitataan ympäristövaikutustenarviointimenettelyyn. Tavoiteaikataulun mukaisesti kaavaluonnoksen on tarkoitus valmistua kesällä 2026 samanaikaisesti YVA-selostuksen kanssa ja kaavaehdotuksen loppuvuodesta 2026. Tavoitteena on, että osayleiskaava saatetaan kunnanvaltuuston hyväksymiskäsittelyyn talvella 2026–2027.

Tavoitteena on, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä ympäristövaikutusten arviointiohjelma asetetaan samanaikaisesti nähtäville helmikuussa 2025. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa ja kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa esitellään yhteisessä yleisötilaisuudessa aineistojen nähtävillä oloaikana.

Päätösesitys

Puheenjohtaja:

Kaavoitustoimikunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että se hyväksyy Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis-

ja arviointisuunnitelman ja asettaa sen julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Lisäksi viranomaistahoilta sekä muilta tarpeelliseksi katsotuilta tahoilta pyydetään lausunnot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Päätös

Kaavoitustoimikunta:
Kaavoitustoimikunta yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.

Kunnanhallitus 27.01.2025 § 11

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja asettaa sen julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Lisäksi viranomaistahoilta sekä muilta tarpeelliseksi katsotuilta tahoilta pyydetään lausunnot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Asian käsittely: Laura Heiskanen esitti, että Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ei hyväksytä. Laura Heiskanen esitti myös, että Huttusenlehdon tuulivoimapuiston suunnittelu lopetetaan. Laura Heiskanen perusteli esitystään seuraavasti:

”Perusteluina on muun muassa se, että hankkeella on merkittäviä vaikutuksia alueen luontoon, asutukseen sekä vapaa-ajan matkailuun (esimerkiksi Volokinpolulle on tulossa rengasreitti ja kunta on muuttamassa Ruukintuvan ympärivuotiseen matkailuun sopivaksi). Lisäksi alue on kulttuurihistoriallisesti merkittävä.”

Asko Julkunen kannatti Laura Heiskasen esitystä.

Puheenjohtaja päätti keskustelun ja totesi, että koska käsittelyssä oli pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, on asiasta äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestystapaesityksen: Äänestys suoritetaan kädennostoäänestyksenä. Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi äänestystapaesityksen. Suoritetussa kädennostoäänestyksessä pohjaesitys sai viisi ääntä (Ilpo Kärkkäinen, Eino Luukkonen, Merja Tuovinen, Riitta Tommila, Pirjo Rönkkö) ja Laura Heiskasen esitys sai kaksi ääntä (Laura Heiskanen, Asko Julkunen). Puheenjohtaja totesi, että kunnanhallituksen päätökseksi tuli äänin 5 - 2 pohjaesitys.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus päätti äänin 5 – 2 hyväksyä Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja asettaa sen julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Lisäksi viranomaistahoilta sekä muilta tarpeelliseksi katsotuilta tahoilta pyydetään lausunnot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Kunnanhallitus 29.09.2025 § 262

Valmistelija: kunnanjohtaja

Ilmatar Sonkajärvi Oy on tehnyt 1.9.2025 seuraavan aloitteen Sonkajärven kunnanvaltuustolle Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimahankkeen osayleiskaavoituksen jatkamisen edellytyksistä:

”Ilmatar Energy Oy:n tytäryhtiö Ilmatar Sonkajärvi Oy suunnittelee tuuli- ja

aurinkovoimahanketta Sonkajärven Huttusenlehdon alueelle ja aurinkovoimalaa Pihka-Rytisuon turvetuotantoalueelle. Suunnittelualue sijoittuu Niinimäen ja Jyrkän alueelle, Haapajärven ja Kiltuanjärven eteläpuolelle. Alueelle suunnitellaan korkeintaan 20 tuulivoimalan kokonaisuutta. Pihka-Rytisuon turvetuotantoalueelle suunnitellaan n. 195 hehtaarin kokoista teollisen mittakaavan aurinkovoimapuistoa. Huttusenlehdon osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena ja siten, että sitä voidaan käyttää tuulivoimaloiden rakennuslupien perusteena alueidenkäyttölain 77a §:n mukaisesti. Osayleiskaavan hyväksyy Sonkajärven kunnanvaltuusto.

Ilmatar Sonkajärvi Oy on toimittanut Sonkajärven kunnalle aloitteen Huttusenlehdon tuulivoimahankkeen osayleiskaavoituksen käynnistämisestä ensimmäisen kerran vuonna 2022. Sonkajärven kunnanhallitus käsitteli ja hyväksyi aloitteeseen liittyvän kaavoitussopimuksen kokouksessaan 29.6.2022. Sonkajärven kunnanvaltuusto kuitenkin hylkäsi sopimuksen 14.11.2022. Keväällä 2023 kunta ilmaisi tahtotilansa uudelleen Huttusenlehdon osayleiskaavaprosessin aloitukseen. Materiaalien ja suunnittelualueen muutosten jälkeen Sonkajärven kunnan ja Ilmatar Sonkajärvi Oy:n välinen kaavoitussopimus hyväksyttiin kunnanhallituksessa 22.1.2024 ja kunnanvaltuustossa 5.2.2024. Luontoselvitysten, YVA-ohjelman ja OAS:in laatiminen käynnistettiin ja 27.1.2025 Sonkajärven kunnanhallitus päätti asettaa Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli yhtä aikaa nähtävillä YVA-ohjelman kanssa 5.2.2025-7.3.2025. Yhteysviranomainen antoi lausunnon YVA-ohjelmasta 3.4.2025. Loppukevään ja kesän 2025 aikana hanketoimija on valmistellut osayleiskaavoituksen ja YVA-prosessin seuraavien vaiheiden aloitusta.

Hanketoimija Ilmatar Sonkajärvi Oy on havainnut valtuustokauden vaihtumisen myötä muutoksen Sonkajärven kunnan poliittisessa tahtotilassa Huttusenlehdon tuulivoimahankkeen edistämiseksi. Taustana tälle on Sonkajärven kunnanhallituksen 23.6.2025 antama lausunto Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 3. vaiheen kaavaluonnoksesta. Lausunnossa Sonkajärven kunnanhallitus esittää, että Huttusenlehtoa ei tule osoittaa tuulivoimapotentialiseksi alueeksi valmisteilla olevassa Pohjois-Savon maakuntakaavan 3. vaiheessa. Kunnanhallituksen mukaan Huttusenlehto ei täytä edellytyksiä tuulivoimapotentialisena alueena toteutumiseen. Huttusenlehtoon suunnitteilla oleva tuulivoimapuisto tarvitsee toteutuakseen maakuntakaavatasoisen merkinnän seudullisesta tuulivoima-alueesta ja ilman sitä hanketta ei pystytä toteuttamaan suunnitellussa laajuudessa. Alle seitsemän voimalan tuulivoimapuisto on rakennettavissa ilman maakuntakaavan ohjaavaa merkintää, mutta Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimahanke ei ole alle seitsemän tuulivoimalan hankkeena teknistaloudellisesti toteuttamiskelpoinen.

Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimahanketta on edistetty Sonkajärven kunnassa jo useamman vuoden ajan. Osa hankkeen YVA-menettelyn ja osayleiskaavoituksen luontoselvityksistä on suunniteltu toteutettavan maastokaudella 2026. Pelkästään jäljellä olevien selvitysten teettämisen osalta kyseessä on Ilmatar Sonkajärvi Oy:lle merkittävä taloudellinen investointi, joiden toteuttamista hankevastaava ei näe tarkoituksenmukaisena ilman Sonkajärven kunnanvaltuuston tahtotilaa jatkaa hankkeen kaavoitusta. Koska Sonkajärven kunnanhallitus on kokouksessaan 23.6.2025 linjannut, että Huttusenlehdon aluetta ei tule osoittaa seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueeksi valmisteilla olevassa Pohjois-Savon maakuntakaavan 3. vaiheessa, pyytää Ilmatar Sonkajärvi Oy Sonkajärven kunnanvaltuustoa käsittelemään ja linjaamaan

Huttusenlehdon tuulivoimaosayleiskaavoituksen jatkoedellytyksistä.”

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että Huttusenlehdon tuulivoimaosayleiskaavoituksen valmistelua jatketaan ja Huttusenlehto katsotaan tuulivoimapotentialiseksi alueeksi Pohjois-Savon maakuntakaavaan.

Kunnanvaltuuston päätös tuulivoimayleiskaavoituksen jatkamisesta annetaan tiedoksi Pohjois-Savon liitolle maakuntakaava 2040, 3. vaiheen valmistelua varten.

Asian käsittely: Lasse Sevon esitti, että ”Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että Huttusenlehdon tuulivoimaosayleiskaavoituksen valmistelua ei jatketa ja Huttusenlehtoa ei katsota tuulivoimapotentialiseksi alueeksi Pohjois-Savon maakuntakaavassa. Perustelut esitykselle ovat samat kuin kunnanhallituksen kokouksessa 23.6.2025 § 196: Huttusenlehto ei täytä miltään osin edellytyksiä toimia tuulivoimapotentialisena alueena. Huttusenlehto on lähellä valtakunnallisesti merkittävää vanhaa Jyrkän ruukkialuetta ja Autiosuon sekä Uuranholin Natura-aluetta. Huttusenlehdon alue sijoittuu tunnistetulle Jyrkän ruukin ja Rautavaaran Metsäkartanon muodostamalle matkailun ja virkistysalueen kehittämisvyöhykkeelle, joka tukeutuu alueella olemassa oleviin reitistöihin, toimintoihin sekä Tiilikjärven kansallispuistoon. Alueella ja sen välittömässä läheisyydessä on Volokinpolun retkeilyreitti sekä Nurmijoen melontareitti. Huttusenlehdon lähialueelle sijoittuu merkittävässä määrin luontomatkailua ja luontomatkailun kehittämispotentiaalia. Pohjoispuolella Jyrkän ruukin aluetta on kehitetty vuosia kulttuuriympäristön arvoina pohjautuvana matkailukohteena ja porttina alueen retkeilyreitistöille, kuten Volokinpolulle ja Nurmijoen melontareitille. Maisemallinen herkkyyks on alueella paikoin suuri ja alueen käyttö tuulivoimaan on voimakkaasti ristiriidassa matkailu-, luonto- sekä virkistysarvojen kanssa. Näiden asioiden vuoksi esitän, että ennemminkin kaavassa nostetaan alueen virkistysarvot ja erämaisuus isommin esille.”

Matti Koponen, Johanna Mähönen ja Sari Väisänen kannattivat Lasse Sevonin esitystä. Puheenjohtaja päätti keskustelun ja totesi, että asiassa on tehty pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan kädennostoäänestyksenä. Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi äänestystapaesityksen. Suoritettuna kädennostoäänestyksessä pohjaesitystä kannattivat Lasse Savolainen ja Mikko Väisänen. Lasse Sevonin esitystä kannattivat Helena Kainulainen, Matti Koponen, Johanna Mähönen, Lasse Sevon ja Sari Väisänen. Puheenjohtaja totesi, pohjaesitys sai kaksi ääntä ja Lasse Sevonin esitys viisi ääntä. Puheenjohtaja totesi, että äänin 2-5 Lasse Sevonin esitys tuli päätökseksi.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus päätti äänin 2-5 esittää valtuustolle, että Huttusenlehdon tuulivoimaosayleiskaavoituksen valmistelua ei jatketa ja Huttusenlehtoa ei katsota tuulivoimapotentialiseksi alueeksi Pohjois-Savon maakuntakaavassa. Perustelut esitykselle ovat samat kuin kunnanhallituksen kokouksessa 23.6.2025 § 196:

Huttusenlehto ei täytä miltään osin edellytyksiä toimia tuulivoimapotentialisena alueena. Huttusenlehto on lähellä valtakunnallisesti merkittävää vanhaa Jyrkän ruukkialuetta ja Autiosuon sekä Uuranholin Natura-aluetta. Huttusenlehdon alue sijoittuu tunnistetulle Jyrkän ruukin ja Rautavaaran Metsäkartanon muodostamalle matkailun ja virkistysalueen kehittämisvyöhykkeelle, joka tukeutuu alueella olemassa

oleviin reitistöihin, toimintoihin sekä Tiilikkajärven kansallispuistoon. Alueella ja sen välittömässä läheisyydessä on Volokinpohun retkeilyreitti sekä Nurmijoen melontareitti. Huttusenlehdon lähialueelle sijoittuu merkittävissä määrin luontomatkailua ja luontomatkailun kehittämispotentiaalia. Pohjoispuolella Jyrkän ruukin aluetta on kehitetty vuosia kulttuuriympäristön arvoin pohjautuvana matkailukohteena ja porttina alueen retkeilyreitistöille, kuten Volokinpohulle ja Nurmijoen melontareitille. Maisemallinen herkkyyks on alueella paikoin suuri ja alueen käyttö tuulivoimaan on voimakkaasti ristiriidassa matkailu-, luonto- sekä virkistysarvojen kanssa. Näiden asioiden vuoksi esitän, että enemminkin kaavassa nostetaan alueen virkistysarvot ja erämaisuus isommin esille.

Kunnanvaltuusto 09.10.2025 § 82
34/10.02.02/2025

Päätösesitys

Kunnanhallitus:

Kunnanvaltuusto päättää, että Huttusenlehdon tuulivoimaosayleiskaavoituksen valmistelua ei jatketa ja Huttusenlehtoa ei katsota tuulivoimapotentialiseksi alueeksi Pohjois-Savon maakuntakaavassa.

Perusteluina on, että Huttusenlehto ei täytä miltään osin edellytyksiä toimia tuulivoimapotentialisena alueena. Huttusenlehto on lähellä valtakunnallisesti merkittävää vanhaa Jyrkän ruukkialuetta ja Autiosuon sekä Uuranholin Natura-alueita. Huttusenlehdon alue sijoittuu tunnistetulle Jyrkän ruukin ja Rautavaaran Metsäkartanon muodostamalle matkailun ja virkistyskehtämisyöhykkeelle, joka tukeutuu alueella olemassa oleviin reitistöihin, toimintoihin sekä Tiilikkajärven kansallispuistoon. Alueella ja sen välittömässä läheisyydessä on Volokinpohun retkeilyreitti sekä Nurmijoen melontareitti. Huttusenlehdon lähialueelle sijoittuu merkittävissä määrin luontomatkailua ja luontomatkailun kehittämispotentiaalia. Pohjoispuolella Jyrkän ruukin aluetta on kehitetty vuosia kulttuuriympäristön arvoin pohjautuvana matkailukohteena ja porttina alueen retkeilyreitistöille, kuten Volokinpohulle ja Nurmijoen melontareitille. Maisemallinen herkkyyks on alueella paikoin suuri ja alueen käyttö tuulivoimaan on voimakkaasti ristiriidassa matkailu-, luonto- sekä virkistysarvojen kanssa. Enemminkin kaavassa tulisi nostaa alueen virkistysarvot ja erämaisuus isommin esille.

Asian käsittely: Helena Kainulainen ja Tiina Niskanen käyttivät ryhmävuorot.

Ilpo Kärkkäinen teki seuraavan esityksen: "Esitän, että Huttusenlehdon tuulivoimaosayleiskaavoituksen valmistelua jatketaan ja Huttusenlehto katsotaan tuulivoimapotentialiseksi alueeksi Pohjois-Savon maakuntakaavaan.

Lisäksi kunnanvaltuuston päätös tuulivoimayleiskaavoituksen jatkamisesta annetaan tiedoksi Pohjois-Savon liitolle maakuntakaava 2040, 3. vaiheen valmistelua varten."

Lassi Savolainen kannatti Ilpo Kärkkäisen esitystä.

Asiassa käytettiin useita puheenvuoroja, jonka jälkeen puheenjohtaja päätti keskustelun ja totesi, että koska käsittelyssä oli pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, on asiasta äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestystapaesityksen: Äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä. Ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen

pohjaesitystä, vastaavat vuorollaan "jaa" ja ne, jotka kannattavat Ilpo Kärkkäisen esitystä, vastaavat vuorollaan "ei". Kunnanvaltuusto yksimielisesti hyväksyi äänestystapaesityksen. Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 10 jaa-ääntä ja 11 ei-ääntä. Puheenjohtaja totesi, että äänin 10-11 Ilpo Kärkkäisen esitys tuli kunnanvaltuuston päätökseksi. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Kunnanvaltuusto:

Kunnanvaltuusto päätti äänin 10-11, että Huttusenlehdon tuulivoimaosayleiskaavoituksen valmistelua jatketaan ja Huttusenlehto katsotaan tuulivoimapotentialiseksi alueeksi Pohjois-Savon maakuntakaavaan.

Lisäksi kunnanvaltuuston päätös tuulivoimayleiskaavoituksen jatkamisesta annetaan tiedoksi Pohjois-Savon liitolle maakuntakaava 2040, 3. vaiheen valmistelua varten.
